

Arhivski popis stvaratelja „Prva pučka dalmatinska banka“-Split
1871-1949
(*Prima banca Popolare Dalmata*)

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Oznaka/Signatura
HR-DAST-639

1.2. Naslov
Prva pučka dalmatinska banka

1.3. Vrijeme nastanka gradiva
1920-1947

1.4. Količina
Knjiga 37, svežnjeva 1; ukupno 3 d/m

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja
Prva pučka dalmatinska banka (1871-1949)

2.2. Upravna povijest
„Prva pučka dalmatinska banka u Splitu osnovana je 1871. godine sa skromnim kapitalom od 36.000 fiorina kao prva banka osnovana u Dalmaciji. U njezinom Osnivačkom odboru bili su Miho Tartaglia, Dujam Karaman, Antun Karaman, Nikola Dimitrović, Franjo Bollani i Vid Morpurgo. Nakon osnivanja vodio ju je Vid Morpurgo. Svrha joj je bila suprotstavljanje lihvarstvu davanjem kredita uz umjerene kamate, ali i jačanje utjecaja Narodne stranke. Radi pomoći siromašnima odmah je otvorila i Zalagaonicu, a kupila je i malu tiskaru od koje je formirana Narodna tiskara u Splitu. Od 1871. godine nalazila se u kući Karaman na uglu Nodilove ulice. Kasnije je stekla vlastite prostorije na Rivi, u zgradi koja je u međuratnom razdoblju imala adresu Francuska obala 4. Ratne je godine uspješno prebrodila poslujući s dobitkom. Od 1896. temeljna glavnica Prve pučke dalmatinske banke iznosila je 240.000 forinti. Odlukom skupstine dioničara, održane 14. lipnja 1920., temeljna je glavnica povišena na 480.000 forinta, odnosno 960.000 krona. Na kraju rata i tijekom dvadesetih godina banku je vodio dr. Eduard Grgić kao predsjednik Ravnateljstva. Banka je imala veliki broj malih dioničara. Među njima bilo je dosta osoba koje su u Splitu uživale znatan ugled, poput pravnika i političara dr. Gaje Bulata, nećaka i imenjaka vođe splitskih narodnjaka, prof. Dušana Mangera, dr. Eduarda Karamana te drugih potomaka osnivača banke Vida Morpurga, Dujma i Antuna Karamana, zatim Marka Mikačića, Petra Stalić i dr. Temeljna glavnica dalje je rasla s povećanjem poslovanja pa je godine 1921. iznosila 7.200.000 krona. Banka je u to vrijeme imala i pričuvnu glavnica od 10 milijuna krona, a posjedovala je i nekretnine. Napredak poslovanja doveo je već sljedeće godine do daljnjeg podizanja dioničke glavnice na 24 milijuna krona, odnosno 6 milijuna dinara. Godine 1928. povišena je dionička glavnica Prve pučke dalmatinske banke na 10 milijuna dinara, a banka je raspolagala i s 3 milijuna dinara pričuve, dok su štedni uložci iznosili gotovo 39 milijuna dinara. Kroz godišnja izvješća

o poslovanju te banke može se dosta dobro pratiti opća situacija u bankovnom poslovanju u Splitu, ali i na širem području. Godine 1929. i 1930. protekle su dobro i poslovanje Prve pučke dalmatinske banke bilo je vrlo uspješno. Ipak, u izvješću za 1930. godinu već se govori o smanjenju opsega trgovine i padu kupovne moći, a time i poslovanja banaka. Opće nepovjerenje prema bankama i povlačenje uloga obilježilo je zadnja četiri mjeseca 1931. godine i 1932. godinu, no Prva pučka dalmatinska banka i te je godine zaključila s dobitkom. Ipak, kako bi osigurali likvidnost banke, prestali su odobravati nove kredite. Ni sljedeće godine nisu donijele poboljšanje. Iako je ova banka i dalje uspjevala poslovati pozitivno, štedni su se ulogi smanjivali. Oporavak je primjetan od 1935. godine dalje, iako teskoće nisu prestale. Prva pučka dalmatinska banka opet je odobravala kredite gospodarstvenicima, ali u početku samo kratkoročne. Osobito su podupirali izvoz poljoprivrednih proizvoda, drva, tupine i cementa. Međutim, proizvodi sa širega splitskoga područja do tada su najviše izvozeni u Italiju, što su međunarodne sankcije prema toj državi zaustavile. Poboljšanje gospodarskih prilika na splitskom području zato je bilo polagano, no sljedeće su godine postupno donosile bolje poslovne rezultate. Krajem međuratnog razdoblja Upravno vijeće Prve pučke dalmatinske banke činili su dr. Eduard Grgić, dr. Ivo Stalio, Jerko Dubravčić, Florio Katalinić, poslovni ravnatelj banke Ljubomir Mirković, Vjekoslav Rismondo, Pave Simeta i Hamlet Vio.“¹

2.3. Način preuzimanja

Gradivo je preuzeto 27. studenog 1965., ne postoji primopredajni zapisnik.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Fond sadrži od jednu knjigu zapisnika ravnateljstva, popis dioničara, veliki broj knjiga Salda konti i knjiga uložaka, te manji broj pomoćnih knjiga.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Nema podataka o izlučivanju prije ili nakon dolaska u DAST. Dio gradiva je izgorio u požaru Arhiva 1969.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Fond ima status javnog arhivskoga gradiva, te je prema tome korištenje dostupno svim korisnicima pod jednakim uvjetima, sukladno čl. 18. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima. Rokovi dostupnosti određeni su čl. 20. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima, po čemu je gradivo dostupno 30 godina od nastanka.

4.3. Jezik u gradivu

U gradivu su korišteni hrvatski i talijanski jezik.

4.4. Tvarne značajke

Papir

¹ Zdravka JELASKA MARIJAN, Grad i ljudi: Split 1918. – 1941., Hrvatski institut za povijest, Zagreb 2009., 248 str.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.4. Bibliografija

Branislav ZLATKOVIĆ, Hrvatske vrijednosnice 1846.-1945., Zagreb 1994.

6. KONTROLA OPISA

6.1. Napomena arhivista

Popis je izradio arhivist Vojmir Sabolić.

6.2. Pravila i konvencije

Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva ISAD (G), 2. Izd. Zagreb 2001.

6.3. Nadnevak izrade popisa

Kolovoz 2016.

Redni broj	Vremenski raspon	Naziv/vrsta gradiva	Vrsta i broj tehničke jedinice	Napomene
1.	1941.-1943.	Spisak brojeva naših dionica	Knjiga 1	
2.	1943.-1946.	Zapisnik sjednica ravnateljstva	Knjiga 2	Potrebna procjena restauratora
3.	1943.-1947.	Glavna knjiga XXIII	Knjiga 3	
4.	1942.-1948.	Dnevnik uložaka V	Knjiga 4	
5.	1927.-1948.	Salda konti V. Evidencija garancija u stranoj valuti	Knjiga 5	
6.	1938.-1939.	Salda konti XXXVI	Knjiga 6	
7.	1940.-1943.	Salda konti XXXVIII	Knjiga 7	
8.	1940.-1945.	Salda konti XXXIX	Knjiga 8	
9.	1941.-1945.	Salda konti XL	Knjiga 9	
10.	1942.-1947.	Salda konti XLI	Knjiga 10	Sadrži umetnut indeks vezan uz knjigu
11.	1942.-1948.	Salda konti XLII	Knjiga 11	
12.	1945.-1949.	Salda konti XLIII	Knjiga 12	
13.	1920.	Indeks uložaka od god. 1920.-	Knjiga 13	
14.	1935.-1948.	Imenik uložaka od 30. oktobra 1935.	Knjiga 14	
15.	1929.-1945.	Knjiga uložaka IV	Knjiga 15	

16.	1931.-1938.	Knjiga uložaka V	Knjiga 16	
17.	1934.-1938.	Knjiga uložaka VI	Knjiga 17	
18.	1937.-1943.	Knjiga uložaka VII	Knjiga 18	
19.	1939.- 1947.	Knjiga uložaka VIII	Knjiga 19	
20.	1950.-1951.	Knjiga uložaka X	Knjiga 20	
21.	1949.-1951.	Knjiga uložaka XIX	Knjiga 21	
22.	1945.-1957.	Ulošci i likvidacije	Svežanj 1	
23.	1935.-1948.	Skontro vrijednosnih papira II	Knjiga 22	
24.	1922.-1944.	Knjiga vrijednosnih pologa I	Knjiga 23	
25.	1922.-1945.	Knjiga vrijednosnih pologa II	Knjiga 24	Sadrži indeks vezan uz knjigu
26.	1927.-1949.	Dnevnik depozita (Giornale di cassa - depositi)	Knjiga 25	
27.	1942.-1944.	Štediše kolateralna (Depositanti titoli a garanzia)	Knjiga 26	Sadrži spise
28.	1942.-1944.	Utružene štediše (Deposinatni titolia custodia)	Knjiga 27	
29.	1930.-1944.	Strane valute VIII	Knjiga 28	
30.	1936.-1944.	Strane valute IX	Knjiga 29	
31.	1923.-1948.	Fidejussioni, Garancije I	Knjiga 30	
32.	1937.-1948.	Konto pro diversi IV	Knjiga 31	
33.	1926.-1946.	Konto p. Diversi V	Knjiga 32	
34.	1943.-1949.	Knjiga blagajne 15.4.-	Knjiga 33	
35.	1943.-1949.	Račun gubitka i dobitka XVIII	Knjiga 34	
36.	1940.-1945.	Registar članova (Registro soci della)	Knjiga 35	Sadrži indeks vezan uz knjigu
37.	1940.-1947.	Pigioni-Najam od 31.listopada 1940-	Knjiga 36	
38.	1942.-1949.	Privremeni V	Knjiga 37	